

guedà, entre aquest poble i el Llobregat (C.A.Torras, Berg., 108).

HOMÒNIMS. *El Catarro*, partida de la Coma i la Pedra (Solsonès). Grandiosa fondalada en el centre de la Serra del Verd.

L'avenc de Catarro, partida d'Orba (Mq. de Dénia) (xxxiv, 124.14).

Toll de Catarro, pda. de Cocontaina (xxxiv, 26.12).

ETIM. Mot d'origen incert, possiblement pre-romà, relacionat amb l'aragonès *catarrón* 'penya' i altres mots locals dels Pirineus gascons i aragonesos (cf. DECH II, 281a47-55 i Rohlf, *Le Gascon*). J. F. C.

Catarroja, V. *Catadau* *Catassús*, V. *Cadaplà*

CATATXOSES

Partida de Móra d'Ebre, doc. c. l'a. 1300 en el Capbreu dels Entences (32v), p. p. Palet i Romero (Tarrag. 1987, p. 223); deu venir d'ár. *qattâ° gâux* 'trajecte de nogueres' (*Palc*, 323a15: *geuç*: nogales, amb el *g* ensordit pel *ain*; cert que el que jo vaig recollir és *La Catatxóna* (ibid., XIII, 104.15), potser canvi de sufix partint de *-txoes* dissimilat. Sobre *qattâ°*, veg. l'art. *Catadau*. Hi pot haver influència o contaminació del grup que estudiem s. v. *Catxo*.

Catell, *Beni*, V. *Cadell*, *Beni*, s. v. *Camarasa* *Catí*, V. *Cadí*

CATLLÀ de Conflent

Municipi del Conflent, cantó de Prada, situat a la baixa vall de la Castellana, a la confluència d'aquest riu amb la Tet.

PRON. POP.: *kallá*, oït a Codalet, Conat, Orbanya i Comes (1960); *kellá* i *kallá* a Serdinya (1959). Gentili: *kellónéxus*, Conat (1960); *kellónéqs*, Noedes (1960).

DOC. ANT.: *villa Castellano* 845 (Baluze cviii, cit. s. v. *Cuixà*), 948 (Abadal, *Eixalada*, 174), 950 (Aebischer, *Études top. cat.*, 75), *villare Kastellani* 905 (id.), *villa nunchupante Chastellano* 951 (Abadal, *Eixalada*, 178), *villa Castillani* 957 (Aebischer, *Études top. cat.*, 75), *Castellani* 937 (Alart, *Bull. Soc. Agr. Sc. x*, 81), 1011 (Marca, 979), *villam Castellani* 968 (Abadal, *Eixalada*, 198), *eccl. S. Andreae de Castellano* 1100 (Coll-Moreau xxxvii, 231).

Ja sincopat: *Scii. Andreae de Castla* 1117 (Coll-Moreau xlviii, 100), *Callano* 1359 (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 516), *Castlano* 1385 (id., 522), *Calla* 1359 (CoDoACA xii, 123), 1395 (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 531), *ecclesie de Callano* 1435 (id., 601). Mencions addicionals (Ponsich, *Top.*, 100): *Castellanum* 948, 950, 952, 958, *Castellano* 1026, *agua Castellano* 1026, *Castella* 1117, *villa et castrum de Castlano* 1267, *Castlan* 1358, *Callanum* 1358-59, 1430, 1435, *Calhano* c. 1400, *Callano* 1403, *Castla Confluenti* 1424, *Catlla* 1612, 1658, 1750, *Callar* 1628, 1632.

ETIM. Es deriva evidentment del NP CASTELLĀNU(i) i més aviat de (VĪLLĀRE) CASTELLĀNI. Remarquem

en aquest sentit el nombre elevat de mencions en genitiu del S. x. No fóra impossible que aquesta població prengué nom d'algun personatge històric, com ara *Castellanus*, abat del gran monestir d'Arles de Tec i esmentat en un document de 875 (*Hist. Lgd.* II, 187), car aquest monestir es troba a 25 k. al SE. de Catllà. Només hi ha una dada que sembla oposar-s'hi, la del document de 845 (*villa Castellano*), el qual, redactat pels monjos de Cuixà, pot estar ante-datat. Al capdavant, però, si no fou l'abat d'Arles, pogué ser una altra persona del mateix nom que ell.

Des d'un punt de vista fonètic, l'ètimon CASTELLĀNU(s) rep suport tant de les mencions antigues en *-an-* com de l'evolució en català del grup *-st'LL-* (> *ll*), la qual també s'ha donat a l'Aude: ¹ cf. l'homònim occità *Cailla* situat al cantó d'Atsat (1960; Ll. xxvi, 102). La forma *Caillar* (per *Caillà*), respectada per Alart (*Bull. Soc. Agr. Sc. x*, 81) i Aebischer (*Études top. cat.*, 75), no és més que una ortografia arbitrària bastant recent. Encara al S. xvii els documents municipals de Catllà tenen *Callà*, tot i que ja comencen a vacillar entre aquesta grafia i *Callar* (1960; Ll. xxvi, 106). Ph. R.

¹ Cf. la tolla del prat de la *Caillana* (Angostrina, 1959; Ll. xxiii, 109). Per a d'altres resultats de *-st'LL-* en català, veg. *DECat* II, 625, s. v. *castell*. Notem així mateix el riu i la vall de la *Castellana* (veg. *Gran Geogr. Com. Cat.* xv, 135-36). [Al costat de Catllà, el nom dels quals sembla derivat del de la vila, amb conservació de la forma antiga abans de la síncope. És probable tanmateix que el NP *Castellanus*, en última instància, com suggereix Aebischer, *l. c.*, vingui de la família antropònica romana encapçalada per *Castius* (Schulze, 289), probablement d'un *CASTILIUS, -ANUS.]

CATLLAR

Nom de lloc molt repetit, del qual bastarà indicar els casos principals.

El Catllar de Gaià, municipi del Tarragonès, a la vall baixa del Gaià.

PRON. MOD.: *al kallá*, oït per Casac. a Vilabella i Morell.

DOC. ANT. *Clastlar* a. 1094 (Mas, N. H. B. *Bna.* XIII, 203); *Johanni de Castlar* a. 1205 (*Cart. St. Cugat* III, 377); *Castell des Castlar* a. 1359 (CoDoACA XII, 38).

El Catllar, santuari de Vilallonga de Ter, damunt la confluència del Ter i la riera del Catllar.

PRON. MOD.: *al kallá*, oït allí per JCor. (VII, 56. 17.21).

DOC. ANT. *Castlar* a. 1183 (BABL IV, 243); *Castlar* a. 1212 (Miret, *TemplH*, 330); *Castell de Castlar* a. 1359 (CoDoACA XII, 94).

El Catllar, turó cònic que domina la vila de Ripoll al SO. Hi ha ruïnes d'un castell en el cim (XIII, 146).

El Catllar, NL antic de la vegueria de Lleida.

DOC. ANT. *Loch Descallar, del Marques de Bilena* (G focs) (citada entre una sèrie de poblacions (Artesa,